

Aktuálne trendy v oblasti zdaňovania vo vybraných krajinách Európskej únie¹

Current trends in taxation in selected countries of the European Union

Juraj VÁLEK

Abstrakt

Európska únia je mnohostranné spoločenstvo štátov s rozličnými tradíciami, morálnymi zásadami, s rôznou históriou politických a ekonomických systémov. Dôsledkom toho vznikli štáty, s veľmi silnými sociálnymi politikami na severe starajúce sa o svojich občanov vo forme verejného školstva, zdravotníctva a iných verejných statkov, ďalej exportne orientované ekonomiky v strede, a pobaltské krajiny, ktoré si vďaka efektívnym nástrojom dokázali udržať minimálny verejný dlh, čo nemalo negatívne dopady na daňové zaťaženie subjektov v krajine. Zvyšné krajiny v rámci Európskej únie sú najviac zasiahnuté dlhovou krízou, a museli zaviesť provizórne dane alebo navýšili existujúce sadzby. Cieľom príspevku je porovnanie vývoja zmien daňového systému v týchto vybraných krajinách Európskej únie v časovom horizonte 6 rokov.

Kľúčové slová priame dane, nepriame dane, Grécko, Španielsko

Abstract

The European Union's multilateral community of states with different traditions, moral principles, with different histories of political and economic systems. It has resulted in states with very strong social policy in the north of caring for its citizens in the form of public education, health and other public goods, further export-oriented economies in the middle, and the Baltic countries, which, due to effective tools able to maintain minimal debt, I did not have a negative impact on the tax burden for operators in the country. The remaining countries in the European Union are most affected by the debt crisis and had to introduce temporary taxes or increased the existing rates. The paper compare the development of changes to the tax system in these selected European Union countries, over a six years.

¹ Príspevok je spracovaný v rámci riešenia vedecko-výskumného projektu VEGA č. 1/0443/15 Daňová politika a jej vplyv na efektívny výber daní a elimináciu daňových únikov. Doba riešenia projektu 2015 - 2018.

Key words direct taxes, indirect taxes, Greece, Spain

JEL Classification H20, H21, H26, H29, H62

Úvod

V dôsledku vysokých kumulovaných verejných dlhov a sústavných deficitov štátneho rozpočtu niektorých krajín Európskej únie v spojení s destabilizáciou svetovej ekonomiky a spomalením rastových tendencií týchto štátov vznikla hrozba ich prípadného bankrotu v podobe tzv. dlhovej krízy. Samotná kríza sa spája najmä s krajinami južnej Európy ako Portugalsko, Taliansko, Írsko, Grécko a Španielsko, ktoré špecifickým faktorom mali problémy so splácaním svojich dlhov. Predkladaný príspevok sa zameria na posledné dve spomenuté krajiny. To vyvolalo markantný rast ich dlhopisových výnosov, čím sa sťažil prístup štátov k externému financovaniu. Hrozba destabilizácie Európskej únie podnietila vznik rozsiahlych záchranných programov zo strany Medzinárodného menového fondu, Európskej komisie a Európskej centrálnej banky. Podmienenosť týchto pôžičiek vyplývala zo zavedenia prísnych úsporných opatrení na postupnú elimináciu deficitu štátneho rozpočtu v podobe zvýšenia verejných príjmov a zníženia verejných výdavkov. Veľkú časť príjmov rozpočtu tvoria práve príjmy z daní v rámci daňového systému krajiny, kde sa tiež museli uskutočniť určité opatrenia spojené so zvýšením daňových príjmov. Každá z problémových krajín má veľmi špecifický daňový systém s rozdielnymi daňami, odlišnou daňovou správou, a preto aj opatrenia sa niekedy diametrálne líšili z krajiny na krajinu.

Daňové reformy vo vybraných krajinách Európskej únie

Grécko je hlavným reprezentantom krajín najviac postihnutých krízou. Veľké množstvo faktorov, ktorých pôsobenie viedlo k vysokému skutočnému deficitu štátneho rozpočtu a jednou z príčin bol nízky príjem z dôchodkových daní. Dôvodom pre zle nastavený daňový systém bolo nízke daňové zaťaženie a z toho vyplývajúce nízky výber dôchodkových daní. Ovplyvnilo ho viacero faktorov, ako netransparentnosť vládnych financií, vysoká miera byrokracie, nekompetentný audit, korupcia, tieňová ekonomika a iné.

Tabuľka 1 Základné dane a ich primárne zmeny v sledovanom období

	2009		2010		2011		2013		2014		
Daň	Príjem (v tis. eur)	Sadzba (%)	Príjem (v tis. eur)	Sadzba (%)	Príjem (v tis. eur)	Sadzba (%)	Príjem (v tis. eur)	Sadzba (%)	Príjem (v tis. eur)	Sadzba (%)	
DPFO	0-12	0	0-12	0	0-5	0	0-25	22	0-25	22	
					5-12	10					
	12-30	25	12-16	18	12-16	18					
			16-22	24	16-22	24					
			22-26	26	22-26	26					
			26-32	33	26-32	33					
			32-40	36	32-40	36	25-42	32	25-42	32	
	30-75	35	40-60	38	40-60	38					
	75+	40	60-100	40	60-100	40	42+	42	42+	42	
			100+	45	100+	45					
Solidárna daň	x	x	x	x	12-20	1	12-20	1	12-20	1	
					20-50	2	20-50	2	20-50	2	
					50-100	3	50-100	3	50-100	3	
					100+	4	100+	4	100+	4	
DPPO	zisk	25	zisk	24	Zisk	20	0-50	26	0-50	26	
							50+	33	50+	33	
Dividendy	25		24		21(2011)/25(2012)		10		10		
Daň z nehnuteľnosti	Majetok v tis. eur	Sadzba	Majetok v tis. eur	Sadzba	Majetok v tis. Eur	Sadzba	Majetok v tis. eur	Sadzba	Majetok v tis. eur	Sadzba	
	0-100	0	0-400	0	0-200	0	0-200	0	0-300	0	
			400-500	0,1	200-500	0,2	200-500	0,2	300-400	0,1	
									400-500	0,2	
			500-600	0,3	500-600	0,3	500-600	0,3	500-600	0,3	
	100+	0,1	600-700	0,6	600-700	0,6	600-700	0,6	600-700	0,6	
			700-800	0,9	700-800	0,9	700-800	0,9	700-800	0,7	
			800-5000	1,0	800-5000	1,0	800-5000	1,0	800-900	0,8	
			5000+	2	5000+	2	5000+	2	900-1000	0,9	
									1000+	1,0	
			DPH	19/9/4,5		21/10/5 23/11/5,5		23/13/6,5		23/13/6,5	

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov z KPMG, Law Tax in Greece Consulting, Zeya, Taxation trends in the European union.

Daňové príjmy podľa klasifikácie OECD dosiahli v Grécku v roku 2009 sumu 70,6 mld. eur. Najvyšší podiel mali príjmy zo zdanenia tovarov a služieb (36%), následne sociálne príspevky (34,3%), výnosy dôchodkových daní (24,7%) a príjmy z majetkových daní (4,8%). V porovnaní s priemerom OECD boli daňové príjmy v Grécku závislejšie od príjmov zo zdanenia tovarov a služieb (podiel vyšší o 3,5 p. b.) a od sociálnych príspevkov (podiel vyšší o 7,8 p. b.), a teda na druhej strane priemerne majú krajiny OECD vyšší podiel dôchodkových daní o 8,9 p. b. Daňové zaťaženie merané podielom daňových príjmov na HDP bolo v Grécku vo výške 29,6%, zatiaľ čo priemer OECD bol vo výške 32,7%. Dôchodkové dane v Grécku pozostávajú primárne z dane z príjmov fyzických a právnických osôb. Daň z príjmov fyzických osôb mala v roku 2009 podiel na celkových daňových príjmoch vo výške 16,3%. Vyznačovala sa kľzavou progresivitou so štyrmi stupňami, pričom oslobodených bolo prvých 12 000 eur (tabuľka 1). Táto daň prešla od začiatku krízy dvomi hlavnými revíziami, kde sa najprv v roku 2010 zmenila miera progresivity na 9 stupňov s cieľom vyššieho zdanenia vysokopríjmovej skupiny a následne v roku 2013 sa znížila miera progresivity zdanenia na 3 stupne, ale zaviedla sa odpočítateľná položka pre zamestnancov na plný úväzok a dôchodcov vo výške 2100 eur z ročného príjmu nepresahujúceho hodnotu 21 000 eur. V prípade vyššieho ročného príjmu sa tento bonus znížil o 100 eur za každých 1 000 eur prevyšujúc spomínanú hranicu maximálne do úrovne 41 500 eur. Sadzba dane z príjmu fyzických osôb sa k tomu od roku 2011 zvyšuje o tzv. solidárny príspevok (solidarity tax) v progresii od 1% až 4% v závislosti od príjmu a 5% pre vládnych predstaviteľov. V rámci boja proti spomínaným daňovým únikom sa zaviedlo deklarovanie časti výdavkov (vo výške 10%) subjektov v závislosti od príjmu presahujúceho príjem oslobodený od dane. S účinnosťou od 1.1.2011 sa tento podiel zvýšil na 25%. Stanovil sa tiež špeciálny poplatok pre vybraných podnikateľov v ročnej výške 300 – 400 eur. Sociálne odvody sa v sledovanom období menili iba čiastočne. Daň z príjmu právnických osôb vo výške 25% bola v roku 2010 znížená na 24%, následne na 20% a v roku 2013 sa zaviedla progresivita s dvomi stupňami a základnou sadzbou vo výške 26% a navýšenou sadzbou 33%. Celkové daňové zaťaženie týchto podnikov sa do veľkej miery nezmenilo, keďže v roku 2013 klesla dividendová sadzba z 25% na 10%, zatiaľ čo v predchádzajúcich rokoch dosahovala úroveň v rozmedzí od 21% do 25%. Základná sadzba dane z pridanej hodnoty bola v roku 2009 na úrovni 19%. V roku 2010 došlo k viacnásobnému navýšeniu tejto sadzby, kde základná sadzba sa zvýšila začiatkom roka na 21% a následne na 23% v máji. Daň z nehnuteľnosti bola v roku 2009 vo výške 0,1% z majetku presahujúceho

hodnotu 100 000 eur. Revízia v roku 2010 zaviedla progresívne zdanenie majetku so siedmimi stupňami, pričom oslobodený od dane ostal majetok v hodnote do 400 000 eur, a teda aj tu evidujeme zdanenie majetku najmä majetnejších občanov. V menšej miere sa revidovali stupne progresivity v roku 2011, kde došlo k zníženiu oslobodenia na majetok nepresahujúci hodnotu 200 000 eur.

S účinnosťou od 1.1.2014 sa zaviedla tzv. „Nová daň z majetku (ENFIA)“, ktorá nahradila predchádzajúcu Ročnú majetkovú daň uvalenú na nehnuteľnosti (FAP) a Zvláštnu daň z nehnuteľnosti (EETA). Jednotná daň sa delí na základnú a doplnkovú, kde predmetom dane základnej časti sú stavby, stavebné pozemky a poľnohospodárske pozemky a predmetom dane doplnkovej časti je súhrn nehnuteľného majetku subjektov. V tabuľke 2 sú znázornené konkrétne sadzby pre vybraný druh pozemku a stupne progresivity podobné predchádzajúcej majetkovej dani sú znázornené v tabuľke 1.

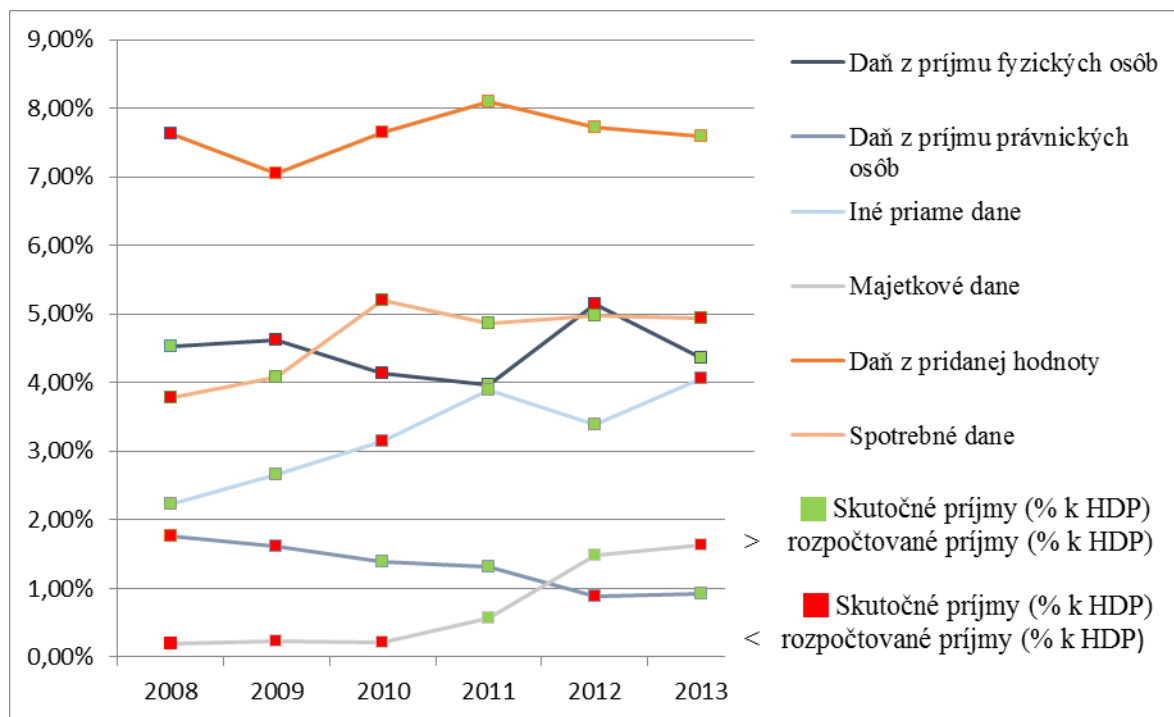
Tabuľka 2 Aktuálny systém dane z nehnuteľností v Grécku

Predmet dane ENFIA	Výpočet dane	Základná sadzba dane
Základná daň		
Stavby	plocha v m ² x základná sadzba x miera veku stavby x miera podlažia	od 2 do 13 eur na m ² v závislosti od geografickej pozície (12 stupňov)
Stavebné pozemky	plocha v m ² x sadzba dane	od 0,003 do 9 eur v závislosti od hodnoty pozemku (25 stupňov)
Poľnohospodárske pozemky	plocha v m ² x základná sadzba x miera umiestnenia (1-3) x miera použitia (0,1-8) x miera zavlažovania (1,1) x miera vyvlastnenia (0,75) x rezidenčná sadzba (5)	0,001 eur na m ²
Doplnková daň		
Nehnuteľnosti vo vlastníctve	hodnota nehnuteľností vo vlastníctve subjektov (nad 300 000 eur pre FO) x sadzba dane	od 0,1 do 1% progresívne v závislosti od hodnoty pre FO a 0,5% pre PO.

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov z PricewaterhouseCoopers. Dostupné na internete: <<http://www.pwc.com/gr/en/tax-services/news/assets/tax-bulletin-real-estate-13feb14-eng.pdf>>.

V konečnom dôsledku daňové reformy v Grécku priniesli veľké množstvo zmien a to už pri pohľade na vývoj ich sadzieb. V analýze – nasledujúcom grafe je vyčíslený vývoj daňových príjmov Grécka z jednotlivých daní pomerovo k aktuálnemu HDP a porovnanie skutočnosti s očakávanou výškou daňových príjmov.

Graf 1 Vývoj daňových príjmov Grécka z jednotlivých daní pomerovo k aktuálnemu HDP a porovnanie skutočnosti s očakávanou výškou daňových príjmov

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov z rozpočtov verejnej správy Grécka publikovaných ministerstvom financií

Druhou krajinou zasiahnutou dlhovou krízou je Španielsko. Krajina dodržiavala Maastrichtské kritéria (deficit pod 3% v pomere k HDP) a dosahovala prebytok štátneho rozpočtu. V roku 2007 napríklad vykazovala prebytok štátneho rozpočtu vo výške 2% v pomere k HDP a verejný dlh dosahoval nízku úroveň vo výške 35,5% k HDP.² Prebytok štátneho rozpočtu bol spôsobený najmä výrazným rastom HDP spojeným s rastom realitnej bubliny, a z toho vyplývajúceho rastu daňových príjmov, pričom úroveň vládnych výdavkov sa tiež zvyšovala, no v pomere k rýchlejšiemu rastu HDP sa v podstate nemenila. Následne, keď v roku 2008 praskla realitná bublina, príjmy značne upadli a ekonomika sa dostala do recesie. V roku 2007 dosahovala

² Štatistický úrad Európskeho spoločenstva (2014). Dostupné na internete:

<http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=gov_10dd_edpt1&lang=en>.

nezamestnanosť len 8,2%, v roku 2008 to bolo 11,3% a následne v roku 2009 bola nezamestnanosť najvyššia v rámci všetkých krajín EÚ na úrovni 17,9%.³

Daňové príjmy podľa klasifikácie OECD dosiahli v Španielsku v roku 2009 sumu 321,9 mld. eur. Najvyšší podiel mali sociálne príspevky (39,5%), ďalej výnosy zo zdanenia príjmu (30%), zo zdanenia tovarov a služieb (22,9%) a príjmy z majetkových daní (6,6%). V porovnaní s priemerom OECD boli daňové príjmy v Španielsku závislejšie od sociálnych príspevkov (podiel vyšší o 13 p. b.) a od príjmov z majetkových daní (podiel vyšší o 1,1 p. b.). Na druhej strane relatívne nižšie príjmy mala krajina hlavne zo zdanenia tovarov a služieb (podiel nižší o 9,6 p. b.). S tým súvisí veľmi nízka sadzba dane z pridanej hodnoty (16% za rok 2009). Podiel daňových príjmov na HDP bol v Španielsku približne na rovnakej úrovni ako v Grécku vo výške 29,8%.⁴ Španielsko je krajina s trojstupňovou daňovou správou, kde autonómnym regiónom (17 regiónov, z ktorých 2 majú špeciálne práva) je prerozdeľovaná časť výnosov dane z príjmov fyzických osôb, z pridanej hodnoty a iných spotrebných daní. Od roku 2009 sa zvýšili prostriedky, ktoré centrálna úroveň redistribuje autonómnym regiónom na 50% z výnosov dane z príjmu fyzických osôb, 50% z výnosov dane z pridanej hodnoty a 58% z výnosov iných spotrebných daní.⁵ Regióny majú právo zasahovať do výšky sadzieb pri zachovanej progresivite a počte stupňov progresivity, a preto sú v tabuľke 3 uvedené len stropy, ktoré musia regióny zohľadniť. Podobne aj špecifické dane, ako daň z dedičstva a darovania sú v kompetencii týchto regiónov. Daň z nehnuteľností je napríklad pod správou nižších municipálnych jednotiek. Daň z príjmu fyzických osôb je progresívnou daňou, ktorá je teda čiastočne upravovaná každým autonómnym regiónom a v roku 2009 sa vyznačovala progresivitou v rámci štyroch stupňov s najvyšším zdanením vo výške 43%. V roku 2011 boli pridané ďalšie dva stupne zvyšujúce maximálnu hranicu progresivity so zameraním sa na zdanenie majetnejších subjektov. V roku 2012 bola pridaná ďalšia úroveň progresivity a v roku 2014 boli revidované a navýšené sadzby najvyššej progresivity až na 54%.

³ Štatistický úrad Európskeho spoločenstva (2014). Dostupné na internete:

<<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tsdec450&plugin=1>>.

⁴ OECD. 2014. *Revenue Statistics 2014* [online]. OECD Publishing. [cit. 2015.05.08]. Dostupné na internete:

<http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/taxation/revenue-statistics-2014_rev_stats-2014-en-fr#page1>. ISBN: 978-92-64-22172-7.

⁵ Ministerstvo financií a verejnej správy Španielskeho kráľovstva. 2009. *Financing System* [online]. [cit.

2015.02.14]. Dostupné na internete: <[http://www.minhap.gob.es/en-](http://www.minhap.gob.es/en-GB/Areas%20Tematicas/Financiacion%20Autonomica/Paginas/Regimen%20comun.aspx)

GB/Areas%20Tematicas/Financiacion%20Autonomica/Paginas/Regimen%20comun.aspx.

Tabuľka 3 Základné dane a ich primárne zmeny v sledovanom období

	2009		2011		2012		2013		2014	
Daň	Príjem (v tis. eur)	Sadzba (%)	Príjem (v tis. eur)	Sadzba (%)	Príjem (v tis. eur)	Sadzba (%)	Príjem (v tis. eur)	Sadzba (%)	Príjem (v tis. eur)	Sadzba (%)
DPFO	0-17,7	24	0-17,7	24	0-17,7	24,75	0-17,7	24,75	0-17,7	24,75
	17,7-33	28	17,7-33	28	17,7-33	30	17,7-33	30	17,7-33	30
	33-53,4	37	33-53,4	37	33-53,4	40	33-53,4	40	33-53,4	40
	53,4+	43	53,4- 120	43	53,4- 120	47	53,4- 120	47	53,4-120	47
			120- 175	44	120- 175	49	120-175	49	120-175	50
			175+	45	175+	51	175+	51	175+	53
					300+	52	300+	52	300+	54
Obrat DPPO	0-5000	20	0-5000	20	0-5000	20	0-5000	20	0-5000	20
Zisk DPPO	0-120		0-300		0-300		0-300		0-120	
Obrat DPPO	5000- 10000	25	5000- 10000	25	5000- 10000	25	5000- 10000	25	5000- 10000	25
Zisk DPPO	0-300		0-300		0-300-		0-300		0-300	
Obrat DPPO	8000+	30	10000+	30	10000+	30	10000+	30	10000+	30
Kapitál ový príjem a dividen dy	x	18	0-6	19	0-6	21	0-6	21	0-6	21
			6+	21	6-24	25	6-24	25	6-24	25
					24+	27	24+	27	24+	27
DPH	16/7/4		18/8/4		21/10/4		21/10/4		21/10/4	

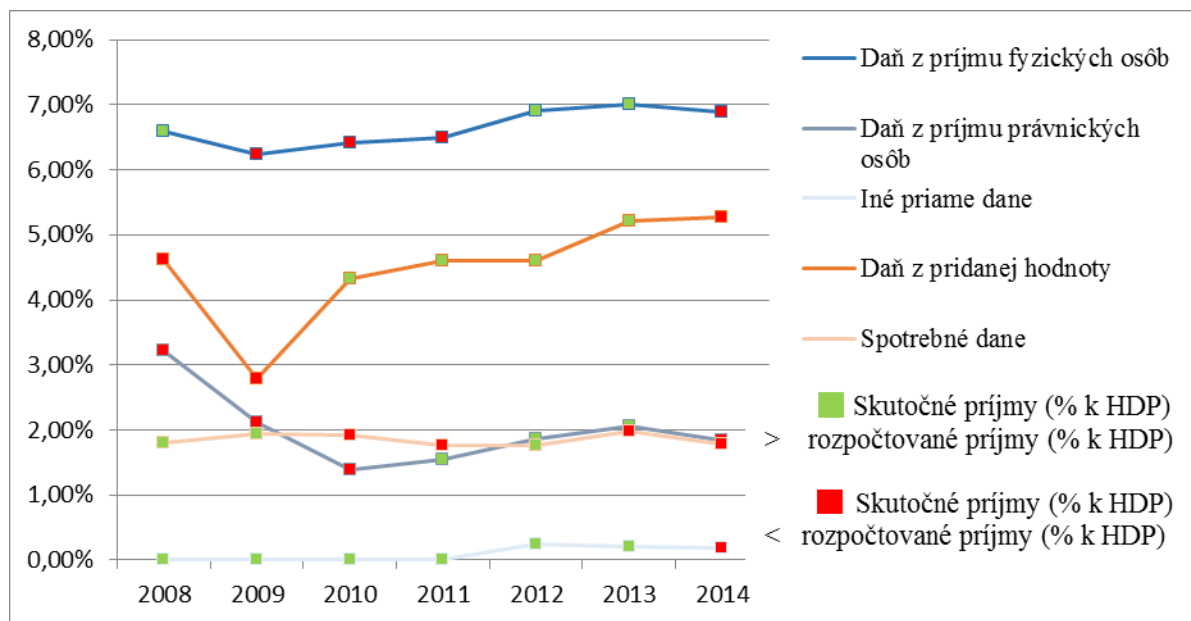
Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov z KPMG, PricewaterhouseCoopers, Taxation trends in the European union

V porovnaní s Gréckom došlo k vyššej zmene fluktuácii v rámci sledovaného obdobia, no nedošlo v tejto oblasti k výrazným zmenám. V sledovanom období bola zavedená tzv. daň z čistého bohatstva, účinná pre roky 2011, 2012 a 2013 so sadzbou v rozmedzí 0,2% až 2,5% v závislosti od progresivity a rozhodnutia regiónu, ktorý má kompetenciu nad touto daňou. Predmetom dane je majetok jednotlivca, pričom platí odpočítateľná položka vo výške 700 000 eur.⁶ Na rozdiel od Grécka, ktoré sadzbu dane z príjmu právnických osôb viacnásobne revidovalo, v Španielsku nedošlo za sledované obdobie k výrazným zmenám. Základná sadzba tejto dane je vo výške 30 %, pričom podniky v závislosti od veľkosti svojho obratu a počtu

⁶ PricewaterhouseCoopers. 2011. *Tax Bulletin: Spanish Wealth Tax* [online]. [cit. 2015.05.08]. Dostupné na internete: <http://www.pwc.gi/publications/assets/spanish_wealth_tax.bulletin.pdf>.

zamestnancov si môžu zdať určitú veľkosť zisku nižšími sadzbami vo výške 25% a 20%. Na druhej strane sa výrazne pozmenila daň z kapitálového majetku, dividend a úrokov, ktorá v roku 2009 ešte dosahovala jednotnú sadzbu 18%, no následne sa v roku 2010 zaviedla dvojstupňová progresia a v roku 2012 zákonom č. 20/2011 až trojstupňová progresia. Základná sadzba dane z pridanej hodnoty dosahovala v roku 2009 pomerne nízku úroveň 16%. V reakcii na nepriaznivé efekty stavu verejných financií bola zvýšená sadzba dane z pridanej hodnoty na 18% z pôvodných 16% s účinnosťou od 1. júla 2010 a následne sa jej úroveň ustálila na 21%. Určité služby (najmä z oblasti kultúry, zdravotníctva, televízneho a rádiového vysielania) a vybrané tovary sa začali zdaňovať základnou sadzbou dane z pridanej hodnoty vo výške 21% miesto zníženej sadzby vo výške 8% . V analýze – nasledujúcom grafe je vyčíslený vývoj daňových príjmov Španielska z jednotlivých daní pomerovo k aktuálnemu HDP a porovnanie skutočnosti s očakávanou výškou daňových príjmov.

Graf 2 Vývoj daňových príjmov Španielska z jednotlivých daní pomerovo k aktuálnemu HDP a porovnanie skutočnosti s očakávanou výškou daňových príjmov

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov z rozpočtov verejnej správy Španielskeho kráľovstva publikovaných ministerstvom financií

Záver

Cieľom príspevku bolo porovnanie vývoja daňových príjmov vo vybraných krajinách Európskej únie v čase pôsobenia dlhovej krízy. Najväčšie zmeny nastali v krajinách situovaných v južnej časti Európskej únie. Samotné príčiny vzniku dlhovej krízy v krajinách ako Španielsko a Grécko mali odlišné základy. Napríklad v Grécku to bolo v dôsledku daňových únikov a vysokému plytvaniu verejných zdrojov v spojení so zakrývaním skutočného rozpočtového deficitu. V Španielsku bol podstatným faktorom samotný vplyv finančnej krízy, bublina na trhu nehnuteľností. Pri pohľade na základné reformy je tiež zrejmé, že oblasť daňových opatrení bola aplikovaná na segment problémov jednotlivých krajín a navyšovanie sadzieb skoro v celom daňovom systéme. V prípade Grécka v rokoch 2009 až 2011 sa výrazne zvýšili pomerovo k HDP príjmy z dane z pridanej hodnoty, spotrebných daní a iných priamych daní, pričom neskôr sa príjmy presunuli na segment majetkových daní. V Španielsku bolo možné sledovať skôr zvýšenie príjmu v segmente dane z príjmu fyzických osôb a dane z pridanej hodnoty. V Grécku najväčšie množstvá opatrení boli zavedené a aplikované v roku 2011 so zameraním na priame dane a v roku 2010 so zameraním na nepriame dane. V Španielsku najväčšie množstvo opatrení bolo zaznamenaných v roku 2012 najmä v oblasti priamych daní a v roku 2013 v oblasti nepriamych daní. Grécko sústredovalo svoje opatrenia na oblasť dane z príjmu fyzických osôb, majetkových daní a spotrebných daní. Na druhej strane Španielsko sa sústredilo na oblasť iných priamych daní a na daň z pridanej hodnoty.

Použitá literatúra

- [1] ARTAVANIS, N. – MORSE, A. – TSOUTSOURA, M. 2012. Tax evasion across industries: soft credit evidence from Greece. In Chicago Booth Paper [online]. 2012. No. 12-25. 55 p. [cit. 07-09-2015]. Dostupné na internete: <http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2109500>.
- [2] KPMG. 2011. Greece: Overview of New Tax Measures. In *TaxNewsFlash* [online]. No. 2011-36. [cit. 12-09-2015]. Dostupné na internete: <http://www.us.kpmg.com/microsite/TNF-Europe/2011/Jul/TNFEUR11_36Greece.html>.
- [3] KPMG, Law Tax in Greece Consulting, Zeya, Taxation trends in the European union.

- [4] KUŠNÍROVÁ, J. 2007. Vývojové tendencie daní v krajinách OECD /In Generácia 2006 : vedecká konferencia mladých pedagogických pracovníkov a doktorandov na Národohospodárskej fakulte EU v Bratislave pri príležitosti Týždňa vedy na Slovensku 23. novembra 2006. - Bratislava : [Vydavateľstvo EKONÓM], 2007. - ISBN 978-80-225-2363-9. - S. 42-46.
- [5] Ministerstvo financií Grécka. 2015. *Grécke reformy v rámci dohody Euroskupiny* [online]. 26 s. [cit. 21-09-2015]. Dostupné na internete: <<http://www.scribd.com/doc/260671326/Grecke-reformy>>.
- [6] Ministerstvo financií a verejnej správy Španielskeho kráľovstva. 2009. Financing System [online]. [cit. 21-09-2015]. Dostupné na internete: <<http://www.minhap.gob.es/en-GB/Areas%20Tematicas/Financiacion%20Autonomica/Paginas/Regimen%20comun.aspx>>.
- [7] NEUPAUEROVÁ, Z. 2011. Komparácia pôsobností a zodpovedností samospráv v južných krajinách Európy - PMVP I-13-103-00. In Inproforum 2013 [elektronický zdroj] : zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie, České Budějovice, 7.-8. listopadu 2013 / recenzenti: Dagmar Bednářová, Ladislav Beránek. - České Budějovice : Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta, 2013. - ISBN 978-80-7394-440-7. - S. 197-200 CD-ROM.
- [8] OECD. 2014. Revenue Statistics 2014 [online]. OECD Publishing. [cit. 22-09-2015]. Dostupné na internete: <http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/taxation/revenue-statistics-2014_rev_stats-2014-en-fr#page1>. ISBN: 978-92-64-22172-7.
- [7] SCHNEIDER, F. 2015. *Size and Development of the Shadow Economy of 31 European and 5 other OECD Countries from 2003 to 2015: Different Developments* [online]. 2015. 8 p. [cit. 22-09-2015]. Dostupné na internete: <<http://www.econ.jku.at/members/Schneider/files/publications/2015/ShadEcEurope31.pdf>>.

- [8] PricewaterhouseCoopers. [cit. 21-09-2015]. Dostupné na internete:
<<http://www.pwc.com/gr/en/tax-services/news/assets/tax-bulletin-real-estate-13feb14-eng.pdf>>.
- [9] PricewaterhouseCoopers. 2011. *Tax Bulletin: Spanish Wealth Tax* [online]. [cit. 22-09-2015].
Dostupné na internete: <http://www.pwc.gi/publications/assets/spanish_wealth_tax.bulletin.pdf>.
- [10] SCHULTZOVÁ A. - RABATINOVÁ M. 2012. Konkurencieschopnosť a jej sledovanie z
aspektu daňovej politiky. In *The New economy : Faculty of National Economy, University of
Economics in Bratislava scientific journal*. - Bratislava : Národohospodárska fakulta EU, 2012. -
ISSN 1336-1732. - Roč. 5, č. 3 (September 2012), s. 27-39.
- [11] SMITH, H. – SEAGER, A. 2009. Financial markets tumble after Fitch downgrades Greece's
credit rating. In *TheGuardian* [online]. 2009. [cit. 22-09-2015]. Dostupné na internete:
<<http://www.theguardian.com/world/2009/dec/08/greece-credit-rating-lowest-eurozone>>.
- [12] TAGKALAKIS, A. 2014. The determinants of VAT revenue efficiency: recent evidence
from Greece. In *Bank of Greece working papers* [online]. 2014. No. 181. 17 p. [cit. 22-09-2015].
Dostupné na internete: <<http://www.bankofgreece.gr/BogEkdoseis/Paper2014181.pdf>>.
- [13] Štatistický úrad Európskeho spoločenstva (2014). [cit. 21-09-2015]. Dostupné na internete:
<http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=gov_10dd_edpt1&lang=en>.
- [14] ZUBALOVÁ A. a kolektív. 2008. Daňové teórie a ich využitie v praxi. Bratislava : Iura
Edition, 2008. 198 s. ISBN 978-80-8078-228-3.

Kontaktné údaje

Ing. Juraj VÁLEK, PhD.

Katedra financií, Národohospodárska fakulta

Ekonomická univerzita, Dolnozemska 1

852 35 Bratislava e-mail: valek.euba@gmail.com